

SCLOVENEK

Naročnina mesečno
18 Lir, za tuzemstvo
20 Lir — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
tuzemstvo 50 Lir
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero, me-
se 20 Lire. Edizione
domenica, anno 34
Lire. Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 908

Sovražne sile pri Alžiru pod stalnim ognjem osnega letalstva

V Cirenajki se premiki redno razvijajo 4 angleška letala sestreljena

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Premiki italijansko-nemških čet v Cirenajki se redno razvijajo. Učinkoviti so bili nastopi proti delovanju angleškega letalstva. Protiletalsko topništvo je sestrelilo 4 »Hurricane«.

Ob libijskih obalah so nemški bombniki ponovno zadeli eno lahko križarko in en rušilec. V francoski Severni Afriki so Osne skupine napadale sovražne sile na pohodu ter letališča.

Sovražna letala so izvedla to noč napad na Torino. Na civilnih zgradbah je bila občutna škoda in nekaj požarov je bilo takoj zadušeni. Žrtve med civilnim prebivalstvom znašajo 21 mrtvih in 52 ranjenih. Njihova imena in primiki bodo objavljeni v krajevem časopisu. Zadržanje prebivalstva je bilo mirno in disciplinirano.

Spopad med zlatom in krvjo

Rim, 19. nov. AS. Revija »Critica fascista« piše v svojem uvodniku, da bo leto 1943 leto Afrike, to je leto Italije. Nasprotnik se trudi, da bi Italiji v Afriki zadal »odločilni« udarec. Novo razdobje svetovne vojne kaže zopet prvenstveno strateško in politično vlogo, ki jo igra Italija v vojni ter tesno zvezo med Italijo in sredozemsko Afriko. Stavke »Amerikanci v Sredozemlju« pomeni v duhu stvarne Mussolinijeve formule »zlatu proti krvi«, proletarci proti bogatašem, duh neodvisnosti proti

Pomen zmage pri Salomonskih otokih

V treh bitkah pri Salomonskih otokih so Združene države doživele tri strahotne poraze - V nadaljnjih bojih bo anglosaška mornarica pregnana s svetovnih morij

Rim, 19. novembra. AS: Pomorski pribočnik pri japonskem veleposlanstvu v Rimu Tojo Mitunobu je takole popisal pomen pomorske bitke pri Salomonskih otokih: Če so Združene države, ki so doživele velik poraz pri Pearl Harbourju in so pozneje zgubili Filipine in nekaj oporišč na Aleutih, nameravale izvesti protinapad na Japonsko, jim ni preostalo drugega, kakor utrditi Avstralijo in Novo Zelandijo ter začeti protiofenzivo na Salomonskih otokih. Po drugi strani pomeni japonsko prodiranje proti Salomonskim otokom, da se začne japonski železni obroč stiskati okoli Avstralije in Nove Zelandije. Japonsko napredovanje na Salomonskih otokih je zato zaprtje edine možnosti za ameriško protiofenzivo ter grožnja za ameriško ozemlje.

Važnost Salomonskih otokov lahko spozna vsak, ki pogleda na zemljevidu kraje v jugozahodnem Tihem morju. Vzrok, zakaj so Združene države s svojimi gangstrskimi metodami zasledile francosko Novo Kaledonijo, je takoj jasen. Začetek maja so japonske sile končale zasedbo Jave in Bornea. Takrat so začele prodirati proti Salomonskim otokom. Prva pomorska bitka dne 7. in 8. maja, ki se imenuje bitka

v Koralmem morju, je bila izzvana od sovražnika, ki je hotel zaustaviti japonsko napredovanje proti Salomonskim otokom, in kakor čitatelji vedo, je imel sovražnik tukaj velike izgube. Ko je sovražnik med pomladjo in poletjem sklenil napasti Severno Afriko, je hotel zavzeti tudi Salomonske otoke, kamor je poslal okrepite in začel protinapade. To sovražno protiofenzivo sta tvorili prva bitka pri Salomonskih otokih dne 7. in 8. avgusta ter druga bitka dne 24. avgusta. V teh dveh bitkah je bila sovražna mornarica skoro uničena. Nato se je borba nadaljevala med japonsko mornarico in med sovražnimi ladjami, ki so dobile pomoč. Sredi oktobra je poslal sovražnik veli-

kansko mornarico proti Salomonskim otokom. Japonska mornarica jo je prestregla ter jo deloma uničila v pomorski bitki v Južnem Pacifiku dne 26. oktobra ter v tretji bitki pri Salomonskih otokih med 12. in 14. novembrom. Iz tega se da sklepati, da so Združene države vzporedno z napadom na francosko Severno Afriko znova poskušale svojo srečo tudi pri Salomonskih otokih. To upanje pa je bilo zaman. Z ozirom na strateško važnost tega bojišča mislim, da se bo bitka nadaljevala in upam, da bo japonska mornarica nadaljevala z uničevanjem angleške in ameriške mornarice ter obe pregnala iz svetovnih morij in zagotovila skupno zmago trojne zveze.

Sovjetski oddelek uničen pri Tuapseju

Borbe napadalnih oddelkov v Stalingradu - Junaški boji gorskih strelcev pri Volhovu

Hitlerjev glavni stan, 19. nov. Glavni stan nemških oboroženih sil objavlja:

V bojnem odseku pri Tuapseju so bili deli sovražnika obkoljeni in uničeni. Novi hudi napadi so bili včeraj zavrženi tudi vzhodno od Alagira, obenem pa razbita zbiranja čet s topniškim ognjem in v letalskih napadih. Bojna letala so razen tega kljub slabim vremenskim razmeram z dobrim učinkom bombardirala sovjetske baterije in železniške cilje.

V Stalingradu borbe napadalnih oddelkov.

Rumunske čete so na donskem bojišču zavržile več napadov, pri čemer so rumunske oborožene sile prizadele sovražniku znatne izgube. Nove borbe so tukaj v teku.

Ponovni sovražnikovi napadi so bili zavrženi na Ribacjem polotoku. V hudih obrambnih borbah zadnjih dni se je na odseku pri Volhovu posebno odlikoval bataljon gorskih strelcev iz Berchtesgadena. V tem odseku je sovražnik napadel z 9 bataljoni strelcev, pod-

prt z močnimi oddelki oklepne orožja. Po štirnedeurnih ogorčenih borbah od moza do moza, so se vsi napadi izjalovili ob izredno krvavih izgubah za sovražnika.

V Cirenajki so se nemško-italijanski oddelki dalje odločili od sovražnika. Hitra nemška bojna letala so napadala oklepne izvidniške vozove in sovražna motorna vozila vseh vrst. Pri napadih na sovražno mornarico na morskem področju okrog Derne sta bila ena križarka in en rušilec hudo zadeta v letalskih napadih.

Nemško in italijansko letalstvo je bombardiralo pristanišče naprave v Boni ter motorizirane sovražnikove sile na alžirsko-tunjski obali.

V borbi proti nekemu konvoju pred Casablanca je nemška podmornica potopila sovražno ladjo.

Pri napadih angleških letal na pristanišče kraje zasedenega zapadnega ozemlja je imelo francosko prebivalstvo velike izgube. Tri sovražnikova letala so bila sestreljena.

Madžarska in Hrvaška ob 7. obletnici sankcij

Budimpešta, 18. nov. AS: Na Madžarskem so se posebno spominjali 7. obletnice sankcij, ki jih je ženevsko društvo vsililo Italiji. Madžarska je tedaj, kakor je znano, odločno branila pravice Italije, ki ji je uspelo z neukrotljivo energijo razbiti železni obroč sankcionističnih držav. Zmaga Mussolinijeve Italije nad intrigami, ki so jih v Ženevi ustvarile demokracije, židovstvo, masonstvo in Kremelj, je bila odločilna za Evropo, kajti z italijansko zmago se je pričelo življenje nove Evrope, ki danes z orožjem v rokah triumfira proti istim sovražnim državam, ki jih je Italija leta 1935 obvladala. Kakor je naravno, se Madžarska danes nahaja ob strani italijanskega naroda ne samo na ideološki fronti, temveč in predvsem tudi na bojiščih. Madžarski narod prav dobro ve, da je danes, kakor leta 1935, pravica na strani Italije in njenih zaveznikov ter je tudi popolnoma prepričana, kakor tedaj, da bodo v tej vojni zmagali Italija, Nemčija in zavezniki. Madžarski narod čuti, ko se spominja na usodni 18. november 1935, kako je duhovno povezan z italijanskim narodom ter izraža prepričanje, da je neuničljivo italijansko-madžarsko

prijateljstvo eden izmed najmočnejših stebrov nove Evrope. Spomin na sankcije ojačuje še bolj prepričanje v zmago vseh narodov Nove Evrope.

Zagreb, 18. nov. AS: Ob sedmi obletnici krivičnih sankcij objavljajo hrvatski listi članke o zgodovinskih dogodkih leta 1935, ko je bila, kakor piše »Hrvatski Narod«, Italija brutalno napadena. Italijanski narod se je upiral kaor neuničljiv jekleni zid. List ometnja, da je Italija prav med protisankcionistično borbo razvila avtarktični pokret, ki ji danes omogoča vztrajanje v veliki vojni. V tej borbi so si Italijani utrdili svoj poštovni duh, ki vodi zdaj varno proti zmagi. Močna in soglasna zedinjena Italija sledi svojemu Duceju v nezlomljivi volji po zaključitvi borbe, ki se je pričela leta 1935 in s katero si bo priborila pod soncem svoje mesto, do katerega ima sveto pravico. Tudi »Naša Hrvatska« piše o obletnici in poudarja fašistično disciplino Italije, ki je danes kakor pred sedmimi leti v borbi proti svojemu glavnemu sovražniku, ki je angleški imperij.

Angleži rovarijo proti Španiji

Rim, 19. nov. AS. V zvezi z delno mobilizacijo v Španiji zatrjujejo pristojni rimski krogi, da ti ukrepi niso spremenili čustev Italije do Španije. Odnosaji med obema narodoma so vedno polni medsebojnega spoštovanja in starega prijateljstva.

Laval dobil polna pooblastila

Vichy, 19. nov. AS. Francosko ministristvo za informacije sporoča:

Pod predsedstvom maršala Petaina so se sešli ministri in državni podtajniki k seji. Ob koncu seje so sklenili v uradnem listu objaviti naslednji zapisnik, podpisan po maršalu Petainu in po predsedniku vlade Lavalu:

Predsednik vlade je razložil politični in vojaški položaj tudi po poročilih, ki jih je prinesel admiral Platon s svoje zadnje poti po Tunisu. Zaradi izrednih okoliščin je maršal Petain, ki kot državni poglavar še naprej predstavlja francosko neodvisnost in nepretirano izročilo domovine, sklenil dati predsedniku vlade potrebno oblast, da mu omogoči, da bo lahko naglo v slehernem trenutku in povsod kos težavam, ki jih zdaj prestaja Francija.

Berlin, 19. novembra DNB: Francoski minister za informacije je sredi objavil besedilo zakona, s katerim je dobil ministrski predsednik Laval vs oblast v Franciji. Zakon ima naslednje besedilo: »Mi, maršal Francije, načelnik francoske države, na osnovi ustavnega zakona z dne 18. julija 1940 zapovedujemo:

»Edini člen: Razen ustavnih zakonov lahko predsednik vlade sam s svojim podpisom izdaja zakone in dekrete.

Z ozirom na izredni položaj je tako Petain izročil predsedniku vlade polnomočja, ki so potrebna, da lahko v poljubnem času in kadar so potrebne hitre odločitve, izda potrebne ukrepe. Uradni list objavlja tudi dekret, s katerim je Laval imenovan za Petainovega naslednika, če bi se temu kaj zgodilo.«

Rim, 19. nov. AS. Uradni list je objavil ministrski dekret z dne 18. novembra 1942-XXI, ki prepoveduje izdelavo in prodajo nadomestkov jedilnega olja.

Preganjanje Francozov v Alžiru

Tanger, 19. novembra. AS. Dokaz, kako se mislijo nasprotniki ravnati po vodilih atlantske karte, so te dni videli v Alžiru, kjer so ameriške vojaške oblasti dale zapreti več uglednih alžirskih oseb, češ da so nasprotniki ameriškega nastopa. General Clark je po maroškem radiu pojasnil, da so jih zaprli zato, ker ovirajo angleške in ameriške napore v francoski Afriki. Maroški radio, ki je zdaj pod nadzorstvom ameriških vojaških oblasti, je pozneje še razglasil, da ima ameriška vojaška oblast dokaze, da so ti ljudje nasprotovali angleškemu in ameriškem posegu v Alžiriji. Nato je radio še posvaril prebivalstvo, da bo vsaka demonstracija v prid aretirancem strogo kaznovana. Ameriška demokracija hoče v Afriki tekmovali z angleško policijo v Indiji. Maroški radio očita obtoženim alžirskim osebam, ki menijo da je izkrcanje ameriških in angleških čet v francoski severni Afriki nezakonito, da so se z dušo in telesom prodali Mussoliniju in Hitlerju. Velika naloga, po kateri hočejo pregnati vse Italijane in Nemce iz

Princesa Piemontska obiskala ranjence

Rim, 19. novembra. AS: Princesa Piemontska je obiskala vojne ranjence v neki bolnišnici v Rimu. Istočasno je nadzorovala delo prostovoljnih bolničark italijanskega Rdečega križa.

Rodoljubni duh italijanskih vojakov

Lizbona, 19. nov. AS. Po poročilih angleških listov je rodoljubni duh italijanskih vojakov v angleških koncentracijskih taboriščih nad vse visok. »Times« piše, da je mnogo ujetnikov skušalo pobegniti. Taki poskusi so na dnevnem redu zlasti v nekem taborišču ob vzhodu Himalaje. Številni so tudi italijanski skupni protesti zaradi angleškega neupoštevanja pravil mednarodnih konvencij o vojnih ujetnikih.

Spremembe v francoski vladi

Vichy, 19. nov. AS. Poročajo, da sta admiral Alphon, državni podtajnik za mornarico ter državni podtajnik za promet Gibrat odstopila. Namesto njiju sta bila imenovana admiral Abrial ter dosedanj podtajnik za industrijsko izdelavo Bickelome. Finančni minister Catala je prevzel tudi posle ministristva za narodno gospodarstvo.

Nov argentinski vojni minister

Buenos Aires, 19. nov. AS. Predsednik republike Castillo je sprejel ostavko vojnega ministra generala Tonazzija in je imenoval za vojnega ministra generala Ramierza.

Upor v Alžiru

Bern, 19. nov. AS. Dopisnik agencije »United Press« potrjuje, da je v alžirskih hribih izbruhnilo uporniško gibanje, kjer so začeli številni uporniki z gverilo proti Angloamerikancem.

Žarišče bodoče evropske kulture

Monakovo, 19. nov. AS. Državni tajnik Gut-terer je včeraj odprl v Manokovem zimski zborovanju društva »Prijateljev nemške akademije«. V svojem govoru je izjavil: Italijansko-nemško sodelovanje na duhovnem in kulturnem polju tvori žarišče bodoče evropske kulture, kajti Italija predstavlja najvišje tradicije sredozemske kulture, do čim predstavlja Nemčija prispevek nemškega deleža k evropski kulturi. Ko bo ta vojna končana, bodo vsi evropski narodi poklicani k sodelovanju za ustvaritev nove civilizacije.

Pravno sodelovanje med Madžarsko in Hrvaško

Budimpešta, 19. novembra. AS. Tu potekajo madžarsko-hrvatska pogajanja za sklenitev pogodbe o pravnem sodelovanju med obema državama. Madžarski pravosodni minister je včeraj naznanil v zbornici, da bo prihodnje dni v Budimpešti podpisan tozadevni sporazum

Visoki komisar obiskal Glasbeno akademijo

Zagotovil je podporo vlade kulturnim zavodom, zahteval pa lojalno sodelovanje z oblastmi

Ljubljana, 19. nov.

Včeraj dopoldne je Visoki komisar obiskal Glasbeno akademijo v Ljubljani. Tam ga je sprejel in pozdravil rektor z vsem profesorjskim zborom. Preden je začel pregledovati prostore, je profesor Betetto izrekel Ekse. Graziliju tople izraze zahvale in priznanja tudi v imenu vseh profesorjev in gojencev za dragoceno dobrohotno naklonjenost, ki jo kaže ob sleherni priložnosti fašistična vlada do kulturnih zavodov v Ljubljani, posebno pa do glasbenih ustanov, katerih tradicija je v Sloveniji že dolga. Rektor je prosil Ekse, Grazilija, naj pri svojem obisku, s katerim je počastil zavod, ugotovi uspeh dela učiteljskega zbora za povzdigo akademije, ki dolguje svoj dober sloves vztrajnemu in odločnemu delu umetnikov visoke stopnje. Za zaključek se je rektor ponovno zahvalil Visokemu komisariju za skrb, s katero je spremljal glasbene ustanove in njihov razvoj.

Ekse, Grazilij se je zahvalil za pozdrav rektorja in profesorjskega zbora in je potem govoril o delovanju zavoda, zraven pa podčrtal številne dokaze dobre volje, ki jo je pokazal Duce osebnost do kulturnih ustanov, posebno pa za glasbene zavode v Ljubljani in ta dobra volja ni terjala v zameno prav nič drugega kakor odkritosrčno namene, lojalnost in trdno voljo za sodelovanje s strani tistih, ki so posredno ali neposredno odgovorni za te ustanove in za rast slovenskega kulturnega izročila. Če bodo še naprej ta čustva in duh poštenega sodelovanja prevečala odnose do oblasti, smejo kulturni zavodi v Ljubljani računati tudi v bodoče na naklonjenost fašistične vlade in njenega predstavnika v novi pokrajini, ki nečeta uničiti slovenske kulture, temveč želi njen razvoj v svetu bleska kulture in duha znamenitega Rima.

Profesor Betetto se je zahvalil Visokemu komisariju za njegove besede in mu zagotovil lojalnost in čustva hvaležnosti do fašistične vlade vseh tistih, ki sodelujejo v življenju akademije. Ekse, Grazilij je nato pregledal učne prostore in se razgovorjal z učitelji in gojenci. Za zaključek obiska visokega gosta je skupina gojencev pridelala nekaj točk v veliki koncertni dvorani. Navzoči so bili razen spremlstva Visokega komisarija tudi rektor Betetto, varuh »Glasbene matice« profesor Budrovich, podpredsednik glasbenega društva dr. Zirovnik, profesorji Rupel, Trost, Skerlanc, Ravnik in drugi učitelji Glasbene akademije.

Dr. Mirko Pokoren - žrtev lastn h pr stašev

Dr. Mirko Pokoren je bil zdravnik v Vidmu v Dobropolju. Bil je znan od prej kot »krščanski socialist« in ob pojavu »osvobodilne fronte« se je kakor drugi njegovi tovariši pridružil komunistom. Ko je partizanom začela v dobrovoljski kotlini trda presti, je zbežal z vso svojo družino med partizanske oddelke. Vlačil se je nato po partizanskih taboriščih z otroki ter vneto sodeloval pri komunističnih akcijah. Pravijo, da se mu je nazadnje vendarle začela oglašati vest, zlasti zaradi neštevilnih komunističnih umorov. Ko se je nekega dne umikal pred zasledovalci skupaj z drugimi partizani, so ga ti kot nezanesljivega ustrelili. Žena ga je po dvodnevnem iskanju našla mrtvega v gozdu in ga sama pokopala. Ko je povpraševala nekega partizana, kako je bil ubit njen mož, je dobila pojasnilo, da je prišlo povelje, kako je treba ubiti »belogardističnega zdravnika«.

To je konec »krščanskega socialista«, ki se je naivno pridružil komunistom ter rajši verjel njim, kakor pa svojemu krščanskemu prepričanju. Morda si ostali »krščanski socialisti« tudi ne delajo več nobenih utvar o svoji lastni bodočnosti!

Morilka Henigman Angela obsojena na smrt

Partizanstvu se je pridružil precej deklet lahkoživ, ki so jih partizanski komisariji in poveljniki uporabljali zlasti za kurirsko službo med vodstvi posameznih skupin in terenskim odbori. Tako so mnoga taka dekleta, ki jih ni vodila v gozd želja za borbo in pomoč pri osvobodilnem delu, temveč zgolj nizkotni nameni, delomirnost in želja po avanturah, katerih je partizanstvo zlasti pred meseci, ko se ljudstvo še ni moglo boriti proti njim, nudilo dovolj.

V okolici Dolenjskih Toplic se je posebno udeleževala 22letna Henigman Angela, ki se je že zgodaj pridružila prevratni družbi in se vlačila po gozdovih. Ljudje so se je bali, kajti kjer se je pojavila, so kmalu nastopile partizanske morilke komisije. Tako je Angela sokriva treh umorov: Mišjaka Antona in Alojzija ter Kristana Alojzija.

Pri aretaciji so našli pri njej samokres, katerega se je pridno posluževala pri strahovanih ljudi. Bila je tudi vestna propagatorica komunističnega tiska, zlasti »Slov. poročevalca« in »Delca«.

Vojaško »odličje« Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil Slovenije — Dalmacija, odsek v Ljubljani, jo je zato obsodilo na smrt.

Pri nastopu so sodelovali: mladi gojence srednje glasbene šole Ivan Kumar, ki je zaigral na orgle »Preludij in fugo« od Bacha, Pokazal je dobro glasbeno vzgojo in izreden čut. Dalje Jelka Stanič, violinistka redkih sposobnosti, katero je na klavirju spremljal profesor Ravnik. Ta je zaigrala Bruchov koncertni vložek. Nato je nastopila mlada klaviristka Glasbene akademije Ksenija Ogrin, ki je običajno zaigrala Chopnovo »Polonezo« v C-molatu. Gospodična Nada Stritar je zapela arijo iz opere »Seviljski brivci« in pokazala krasen glas. Za zaključek pa so Ksenija Ogrin, Jelka Stanič, Ivan Žižmond in Ivan Poljanšek zaigrali na odličnem način Dvoržakov »Kvartet«. Vsem izvajalcem in njihovim učiteljem je Visoki komisar čestital. Preden ja zapustil zavod, je izrazil rektorju, upravnemu ravnatelju Gröbmingu in profesorjem svoje zadovoljstvo nad delom, ki ga izvršujejo v korist kulture in umetnosti.

Vse naše kulturne ustanove, pa naj bodo to srednje šole, vseučilišče ali drugi kulturni zavodi, so zadnje leto z uspehom delovali prav po zahtevi vlade in Visokega komisarija, ki je z vso ljubeznijo skrbel, da se je izvrševalo Ducejevo navdilo o nemotenem kulturnem udejstvanju in

razvoju Slovencev. Pri tem so bili vsi naši kulturni zavodi deležni vse podpore s strani vlade in Visokega komisarija. Fašistična vlada je dodelila znatne zneske za naše kulturne ustanove v stremelju, dokazati nam vsem, da nam hoče pospeševati svoboden kulturni razvoj. Poleg znatnih podpor, ki jih je Ekse, Visoki komisar naklonil našim kulturnim ustanovam, pa je še posebej treba podčrtati njegovo izredno skrb in zanimanje za njihovo uspešno delovanje. To dokazujejo tudi številni obiski, ki jih je Ekse, Grazilij opravil in jih še opravlja v kulturnih zavodih, kjer se zaima do zadnje podrobnosti za njihovo delo in kjer z nasveti in stvarno podporo omogoča uspešnejše delovanje zavodov. Visoki komisar je te dni obiskal Glasbeno akademijo, kjer je kot tolnač Ducejeve volje v nagovoru predstavnikom zavoda poudaril, kako veliko dobro voljo je pokazal Duce do naših kulturnih ustanov, zlasti za glasbene zavode. V zameno za vso podporo, ki jo zavodi uživajo, ne terja Fašistična vlada nič drugega, kakor odkritosrčno lojalnost in trdno voljo za sodelovanje s strani tistih, ki so posredno ali neposredno odgovorni za te ustanove in za rast slovenskega kulturnega izročila. Tehne besede Ekse, Grazilija so ponoven dokaz, da Fašistična vlada, ki jo predstavlja Visoki komisar v naši pokrajini, želi, da se naša kultura v miru razvija in da sodeluje z italijanskimi kulturnimi stremelji.

Najlepša knjiga letošnjega leta bo »Slovenčev koledar«

Uradni razglasi

Nadomestitev strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov

Namesto fašista dr. Angiola Fabronija se imenuje za strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov Ljubljanske pokrajine fašist Aleksander Nicotera.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Imenovanje članov odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta

1. za poljedelsko-gozdni odsek:

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja kmetovalcev: Cerne Josip, Kržmanec Anton, Marolt Frane, Mihevc Anton, Pust Josip, Rigler Ivan, Remanič Josip;

b) v zastopstvu Delavske zveze, odseka poljedelskih delavcev: Franc Oskar, Turk Franc, Kovačič Ivan, Medle Josip, Novak Ivan, Göderer Josip;

c) v zastopstvu Zveze svobodnih poklicev in umetnikov: inž. Much Oton;

d) v zastopstvu Zavoda za združništvo: inž. Bogdan Ferline;

e) v zastopstvu denarnih zavodov za kmetijski kredit: Trček Franc;

2. za industrijski odsek:

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja industrije: dr. Pavlin Ciril, inž. Stare Vladimir, dr. Lunaček Aleksander, Kalin Savel, Praznik Ivan, Pičman Lovro, Jelovšek Josip;

b) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka industrijskih delavcev: Zemljčič Josip, Ilar Anton, Jagodič Alojzij, Stanko Jurij, Igljč Marijan, Plantan Anton;

c) v zastopstvu Zveze svobodnih poklicev in umetnikov: inž. Zupančič Franc;

d) v zastopstvu Zavoda za združništvo: dr. Basaj Josip;

3. za trgovinski odsek

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja trgovcev: Hleng Ernest, Smrkolj Albin, Majcen Ciril, Verbič Anton, Skrlj Ivan, Skrbec Franc;

b) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov: dr. Slokar Ivan;

c) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka trgovinskih delavcev: Sitar Alojzij, Burger Ladislav, Cvetko Ernest, Lampič Ciril, Rode Milko, Klemenčič Milan;

d) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka bančnih in zavarovalnih delavcev: Matcen Franc;

e) v zastopstvu Zavoda za združništvo: Radanovič Anton;

f) v zastopstvu Pokrajinskega poverništva za tujski promet: Gorec Josip;

g) v zastopstvu zavodov za socialno skrbstvo: inž. Petrovič Srečko.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Imenovanje članov predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta

Za člane predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta se imenujejo:

1. v zastopstvu Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov svet, inž. Zupančič Franc;

2. v zastopstvu Pokrajinskega zavoda za združništvo svetnik inž. Bogdan Ferline;

3. v zastopstvu Pokrajinskega združenja de-

narnih in zavarovalnih zavodov svetnik dr. Slokar Ivan;

4. v zastopstvu Pokrajinskega združenja delojemalcev denarnih in zavarovalnih zavodov svetnik Maicen Franc.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Razpust upravnega sveta Zadruga mestnih uslužbencev v Ljubljani in imenovanje izrednega komisarija

Člen 1. Upravni svet Zadruga mestnih uslužbencev se razpušča.

Člen 2. Za izrednega komisarija za upravljanje gori imenovanega zavoda se imenuje g. Rudolf Schauer.

Imenovanje članov glavnega sveta Pokrajinskega korporacijskega sveta

Za člane Glavnega sveta Pokrajinskega korporacijskega sveta se imenujejo:

dr. Alujevič Branko, predsednik Pokrajinske delavske zveze;

dr. Marchesoni Silvij, strokovnjak pri Pokrajinski zvezi delodajalcev;

Dal Pra Cinzio, strokovnjak pri Pokrajinski delavski zvezi;

inž. Faleschini Alojzij, strokovnjak pri Pokrajinskem zavodu za združništvo;

Cvetlice še vedno krase naše vrtove

Letošnja jesen se nam po vsej pravici zdi čudna in izjemna, saj tako lepe nismo v naših krajih doživeli že četrt stoletja, to je od l. 1917 dalje ne. Jesen nam je dala obilno letno sadja, poljskih pridelkov vseh vrst, Dolenjci pa, ki prihajajo v Ljubljano, pripovedujejo, da letos sploh niso nikjer pridelali vina slabše kakovosti. Vse letošnje dolenjsko vino je izvrstno, polno in dišeče ter je zaradi obilice sladkorja moglo zavreti in niti ni čakalo sv. Martina. Po gozdovih se je bukev zopet bilihla pod težo žira, ki daje najfinejše, najbolj dišeče olje. Narava nas je letos torej bogato obdarila.

V Ljubljani sami pa sedaj, sredi meseca novembra, prav za prav smo že v drugi polovici meseca, doživljamo drugi čudež pozne jeseni. Ne mislimo samo na številne pojave cvetočih jablan in drugih dreves, temveč zlasti na jesenske cvetlice, ki še sedaj cveto in še vedno krase s svojimi živimi barvami naše drugače že opuste in izpraznjene vrtove.

Druga leta smo bili ob tem času že davno brez krizantem, dalij in aster, letos jih imamo še vedno v izobilju in na izbiro. Prejšnja leta je po navadi že sredi ali proti koncu oktobra ostra slana poparila vse to cvetje in smo ga za vse svete morali že za drag denar kupovati pri vrtnarjih. Letos je tega cvetja še vedno dovolj, kar je res čudež, če pomislimo, da nam je na primer še lani konec oktobra vse jesensko cvetje pobral — sneg.

Med temi navedenimi cveticami je najbolj nežna in proti mrazu najmanj odporna dalija ali georgina, ki pa tudi začne prva cveteti, navadno že zanesli. Dalija je doma v Ameriki, odkoder so jo prinesli v Evropo. V Ameriki, na visoki mehiški planoti že raste divja. V Evropi jo je vzgojil v sedanjo obliko s polnimi cvetovi, brez prašnikov, sloviti švedski botanik Dahl, učenec očeta moderne botanike Linnéa. Pri nas poznamo že nešteto vrst dalij, od takih s malimi, kot gumb velikimi cvetovi pa do takih s cvetovi kakor človeška

Gospodarstvo

Nemško-hrvatska pogajanja so se začela ta teden. Pogajanja so v Zagrebu. Gre za jesensko zasedanje stalnega nemško-hrvatskega gospodarskega odbora. Nemško delegacijo vodi min. svetnik dr. Bergemann, dočim vodi hrvatsko delegacijo glavni ravnatelj dr. Cabas.

Mestna hranilnica v Banjaluki, Hrvatsko finančno ministrstvo je odobrilo ustanovitve mestne hranilnice v Banja Luki. Potrebne kapitale bo dala na razpolago mestna občina, verjetno bo hranilnica še letos začela poslovati.

Disciplina v trgovini s čebulo na Hrvaškem. Hrvatska vlada je uvedla disciplino v trgovini s čebulo. Vse večje zaloge čebule se morajo prijaviti in se smatrajo kot blokiranje.

Romunski premog za Svico. Iz Bukarešte poročajo, da je uspelo prodati nekaj premoga Svici. Ta premog bo šel najprej po Donavi, nato pa po želznici v Svico. Interes za romunski premog pa je tudi v Grčiji, Italiji in na Hrvaškem. Kakovost romunskega premoga ni zelo znana.

Bombaž v Bolgariji. Kultura bombaža v Bolgariji se je zelo razširila. Leta 1930 je bilo s bombažem posajenih okoli 5.500 ha, sedaj pa je že 52.000 ha. Za letošnji račun na pridelek 15.500 ton bombaža. Pri tem je vpošlevati, da znaša celotna bolgarska potreba bombaža okoli 25.000 ton in je torej v veliki meri že krita

Droline novice

Koledar

Petek, 20. novembra: Feliks Valoa, spoznavalec in ustanovitelj reda: Edmund, kralj in mučenec: Simplicij, škof: Agapij, mučenec.
Sobota, 21. novembra: Darovanje Marijino: Gelazij, papež: Kolumban, opat: Heliodor, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: Gospa Terezija Hieke, stara 80 let. Pogreb bo v soboto, 21. novembra ob 3 popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah k Sv. Križu. — Gospod Karel Blatnik, čevljarški mojster in posestnik, Pogreb bo v petek, 20. novembra ob pol 3 popoldne iz kapele sv. Jakoba na Zalah k Sv. Križu. — Gospod Frane Dolmovač, mlinar iz Šutne, Sv. Križ pri Kostanjevici, Pogreb bo v soboto, 21. novembra ob 2 popoldne iz kapele sv. Ahaca na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč! Zalujmo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

== Poroka. V torek, 17. t. m. ob 16. uri sta se poročila v Ljubljani v frančiškanski kapeli gđ. Lidija Schweigerja, hčerka znanega glasbenega pedagoga profesorja g. Viktorja Schweigerja in g. Mirko Kriznar, uradnik Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani. Pričeli sta bili hčerkin oče in g. Avgustin Volk, trgovca v Ljubljani. Poročal je g. Ivo Sešek. Obema novoporočencema daj Bog srečo in blagoslov!

ugoden čas za ta pokončevalna opravila. Mnogi sadjarji so izkopali tudi nove jame, da vsade razne sadike, v prvi vrsti kake boljše sorte jablan in hrusk. Tudi v Ljubljani je letos sadje izredno dobro obrodilo, nekateri so za sadje vnovič zelo čedne vsote. Ljubljanska okolica je prodala ogromne množine jabolk.

— Najstarejša Pražanka umrla. V Pragi je umrla najstarejša Pražanka Frančiška Pruha v starosti 100 let in sedem mesecev. Starica, ki je bila do zadnjega vedno krepka in zdrava, je bila mati osmih otrok, od katerih jih je šest sama preživela.

— Rojstna hiša kot častno darilo. Mesto Bruch v Nemčiji je vojaku Hansu Schmitzerju, ki je bil odlikovan z viteškim križcem in ki je bil rojen in vzgojen v tem mestu, izročilo njegovo rojstno hišo kot častno darilo. Schmitzerjev oče je moral pod pritiskom gospodarskih razmer hišo prodati, sedaj pa jo je mesto kupilo in izročilo njegovemu sinu.

— Romunski židje ne smejo kupovati pri kmetih. Romunski notranji minister je odredil, da v Ramicu-Saratu židje ne smejo kupovati pri kmetih in tudi ne smejo prenočevati kmete. Židje bo v bodoče preskrbovala z živežem mestna uprava s posredovanjem židovske verske občine. Ta ukrep bo v kratkem razširjen na vse žide v Romuniji.

— Siromak brez vseh sredstev, prosil dobra sreča, da bi mu pomagali naj si bo v blagu ali v denarju. Vsak dar hvaležno sprejme! Darove sprejema uprava »Slovenec«.

Ljubljana

! Oglejte si razstavo lepih knjig, ki jih je za »Slovenec« knjižničar opremil arh. Vlad. Gajšek in ki so razstavljene v izložbi Ljudske knjižnice Pred školijo in v njeni podružnici na Miklošičevi cesti 5. Razstavljene knjige same vabijo, da si jih vsak naroči in so izredno poceni in nenavadno okusne in hodo okras vsaki knjižnici. Istotam lahko tudi imenovane knjige naročite. Naročniki dobe knjige po izredno ugodnih pogojih.

! Izredni občni zbor Novinarskega društva bo v nedeljo, dne 29. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Novinarskem domu z glavno točko dnevnega reda: Izpolnitev upravnega odbora.

! Redni letni občni zbor društva Dom slepih v Ljubljani bo v petek, dne 27. novembra t. l. ob šestnajstih v magistratni posvetovalnici z običajnim dnevnim redom, a brez volitev odbora. Na obilno udeležbo vabi člane in prijatelje društva. — Odbor.

! Neimenovanemu dobrotniku se za podarjenih 100 lir Vincencijeva konferenca v Trnovem zahvaljuje. Bog poplačaj!

! V Ljubljano je dajmo, je naslov Ogrinčevi burki v treh dejanjih, kit jo uprizori frančiškanska prosveta v nedeljo, 22. nov. ob 5. uri popoldne v frančiškanski dvorani. Vstopnice so v prodaji pri trgovini Sfilig in v nedeljo od 9.—12. ure ter dve uri pred predstavo pri blagajni frančiškanske dvorane.

! Predstave »Očenasa«, ki je na sporedu naše Drame, vzbujajo vedno večje zanimanje. Delo prikazuje v sedmih pretresljivih podobah dogodke iz življenja. Naslednja uprizoritev bo v soboto 21. t. m. ob 16. uri. Cene za sobotno predstavo so znižane od 15 lir navzdol. Preskrbite si vstopnice v predprodaji, ki je v Operi od 10.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure.

! Na sporedu II. letošnjega simfoničnega koncerta je tudi predigra k operi Anakreon, ki jo je komponiral slavni italijanski skladatelj Maria Luigi Cherubini in je bila izvajana v Parizu leta 1803. Cherubini je rodom iz Firence, kjer je bil rojen 1760. Kot človek je bil izredno tih, toda odkritosrčen, vedno je naravnost povedal svoje mnenje in zato ni bil preveč priljubljen. Plemenit je bil kot umetnik in se je v takratnem hrupnem svetu od začetka težko uveljavil. Šele leta 1800, mu je bila priznana evropska slava ob premieri njegove opere »Nosač vode«. Ko pa se je uprizorila na Dunaju leta 1806, njegova opera »Fanciaca« sta ga proglasila Haydn in Beethoven za prvega živečega opernega skladatelja. Cherubinijeva posebnost je to, da je dal orkestru popolno samostojnost, s tem večjo izraznostjo in veljavo, kakor zgolj spremljevanje, ki je bilo do takrat v veljavi.

Izšlo je najzanimivejše delo

na našem knjižnem trgu, to je težko pričakovano delo Miklavža Kureta

»Vesela doma«

zbirka iger, čarovnij, ugank, sestavljenk, računskih problemov itd., ki obsega 700 strani. Tekst pojasnjuje čez 700 risb. Posebej opozarjamo na sestavek o letalstvu. Model jadralnega letala v naravni velikosti lahko vsakdo naroči pri upravi »Slovenec«, Kopitarjeva ulica 6, ali pa na Miklošičevi cesti 5, če obenem plača 5 lir.

Naročite »Slovenec« knjižnico, le do božiča imate še čas! — Vsaka knjiga le 6 lir.

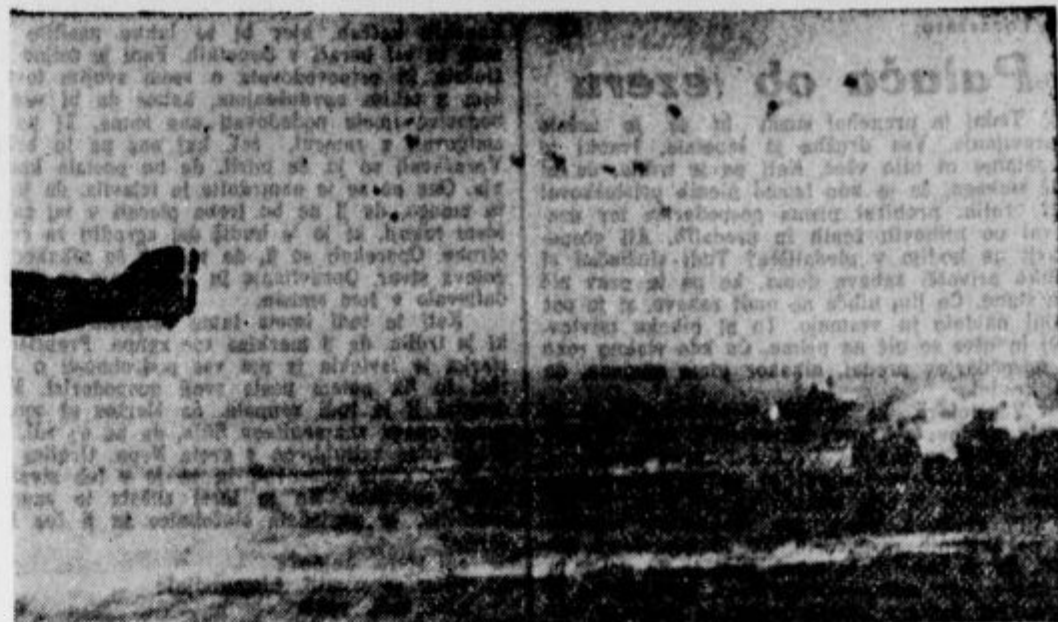
KULTURNI OBZORNIK

Vestnik Prosvetne Zveze. — Izšlo so zadnje številke Vestnika P. Z. in s tem je zaključen XXI. letnik. Če pogledamo njegovo vsebino moramo pripoznati, da je Vestnik v letu 1942 nudil lepo vrsto predavanj, ki so lepega prava za to dobo, in imajo trajno vrednost za našo folkloro in narodno vzgojo. Le pogledimo naslove teh predavanj:

1. »Temelji pravičnega mira in reda. 2. Dr. T. Debeljak »Sveta si zemlja« to predavanje opisuje v besedi in sliki lepoto slovenske zemlje. 3. »Čuvajmo naše šege in običaje«. Tudi to predavanje bo služilo tako šoli, kakor društvom, da se boljše ohranijo lepe slovenske navade. Isti pisatelj je napisal prav potrebno predavanje: 4. »Nevajmo narodno pesem« zopet tako porabna stvarina za šole in društva. Končno nam je v petem članku pokazal člankar na naše narodne zaklade: 1. »Ohranimo narodno nošo«. Nevarnost je, da prav v tem času izgine ta ali oni del starodavne narodne noše, v kateri se tako lepo zrcali smisel našega ženskega sveta za umetnost. V 2. članku spoznamo našo »Ljudsko umetnost«. Kako lepa je slovenska hiša po svoji zunanosti in lepi domači opremljeni. Drugače je urejena Gorenjska drugače Dolenjska in Notranjska. In kako gine kos za kosom iz naših hiš ter roma v razne trgovine s starinami

ali pa v mestne hiše. Zanimiva so naša znamenja ob polih, vrhovih in njivah. Koliko ljudske umetnosti je ohranjene v naših cerkvah? Freske, leseni stropi in oltarji pričajo o tem. Zanimivo razpravlja člankar o končnicah panjeve, ki je prava galerija naše ljudske umetnosti. Semkar spadajo hišni oltarčki, slike, predelice na kolovratih, pipe, žličniki, mali kruhki in pisane. Vse to obsega to predavanje. Vsa zgoraj imenovana predavanja so opremljena s »klopičnimi« slikami, katerih število znaša nad 300. Koliko dela je bilo potrebnega za res lepo narodno zbirko, mimo katere net bi mogel iti noben vzgojitelj slovenske mladine. Zadnje predavanje ima naslov: »Nekajmo narodne pravljice in pripovedke«. V teh narodnih zakladih se hrani narodno blago za pesnike, pisatelje, slikarje in skladatelje. Prav letošnji Vestnik P. Z., ki ga izdaja že 21. let Prosvetna Zveza v Ljubljani je pokazal, od kod naj zajemamo naša Prosveta svojo stvarino, da bo našemu ljudstvu v pravo izobrazbo, narodu pa v ponos.

Vestnik P. Z. ima lepo prilogo: »Prosvetni oder«, ki s to številko zaključuje svoj drugi letnik. Tudi ta priloga prinaša poudarjeno članki, ki so namenjani posebej, režiserjem in igralcem mlade ljudske odlike. Le pogledimo nekaj člankov, ki imajo stalno vrednost: 1. Načela sodobne scene gradnje. 2. Gledališče — umetnost. 3. Katoliško gledališče srednjega veka. 4. Poglavlje iz dramatik. 5. Osnove naturalistične drame. 6. Naloga in značaj ljudskega

Napad italijanskih letalskih bojnih sil na angleško-ameriške ladje v bližini alžirskega obrežja. Sovražna trgovska ladja zadeta v polno.

Uvertura Anakreona kaže vse lastnosti slavnega mojstra. Poleg tega dela bo izvajal simfonični orkester pod vodstvom Draga Maria Sijanica. Še Beethovnovi Eroico in Smetanovo pesnitev iz čeških logov in gajev. Koncert bo v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 18. uri v veliki unioński dvorani. Vstopnice v knjižarni Glasbene Matice.

! Čistilno kopališče v Zavodu za socialno varovanje na Miklošičevi cesti 20 bo z 20. nov. 1942 zopet odprto. Kopališče bo zaenkrat odprto le tri dni v tednu, to je ob petkih in sobotah ves dan od 8 do 18.30, ob nedeljah pa le dopoldne od 8 do 12. Parna kopalnica bo odprta samo za moške ob sobotah ves dan.

! Zdravniški pregled vseh oseb, zaposlenih v obratovnicah z živil, bo na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni in zakona o nadzoru nad živilmi tudi letošnje leto opravil mestni fizikat. Zdravniški pregledi bodo od 8. do 10. v prostorih mestnega fizikata in sicer od 23. novembra t. l. do 28. novembra t. l. za vse osebe mlekarne in specerijskih trgovin, od 30. novembra t. l. pa do 5. decembra t. l. pa za osebe gostiln, mesarij, pekarij, slaščičarn in drugih podobnih obratov.

! Razne nesreče. Peterlin Anton, 14 letni deček, je po stopnicah padel in si zlomil levo roko. — Poštnega uslužbenca hčerka, 10 letna Darinka Dobrinova, si je pri padcu zvilav levo. — Ivan Bartol, 64 letni mehanik, je spodrsnil in si zlomil levo roko. — Valentin Mizerit, 70 letni upokojeni železničar, je na Poljanski cesti prišel pod težak voz. Dobil je hude notranje poškodbe. — Marjan Sotlar, 2 letni sin sluga, se je urezal v levo roko.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama, Petek, 20. novembra ob 15: »Kralj na Betanajevu«. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Sobota, 21. novembra ob 16: »Oče naš...«. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Nedelja, 22. novembra ob 16.30: »Snežuljica«. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Ob 15: »Deseti brate«. Izven. — Ponedeljek, 23. novembra: Zaprti. — Opera, Petek, 20. novembra: Zaprti. — Sobota, 21. novembra ob 16: »Slepa miš«. Opereta. Krstina predstava. Red Premierski. — Nedelja, 22. novembra ob 15: »Slepa miš«. Opereta. Izven. Cene od 21 lir navzdol. — Ponedeljek, 23. novembra: Zaprti.

ROKODELSKI ODER. Pri poslednji uprizoritvi Connersove komedije »Roksi« na »Rokodelskem oderu«, je moralo precej občinstva oditi zaradi pomanjkanja prostora. Zaradi tega pripravljamo, da si za nedeljsko predstavo ob pol 3. uri popoldne preskrbite vstopnice v predprodaji z nedeljo od 10. do 12. ure in dve uri pred predstavo v društveni pisarni. Petar-kova 12-1. nadstropje.

RADIO. Petek, 20. novembra: 7.30 Slovenska glasba — 8. Napoved časa — Poročila v italijanski — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Ljudska glasba — 13. Napoved časa — poročila v italijanski — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.20 Operna glasba izjava orkester, vodi dirigent Simonetti — 14. Poročila v italijanski — 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijanec — 15. Poročila v slovenski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert kitarista Stanka Preka — 17.35 Na harmoniko igra Avgust Stanko — 19. Govorimo italijansko — prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Simfonična glasba — 20. Napoved časa — poročila v italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.45 Otvoritev XI. simfonične sezone EIJARja: Slavnostna masa v d-luru op. 139 — glasba Ludvika van Beethovna — vodi dirigent Viktor de Babata. V odmoru: A. Nicotera: Pogovor s Sloveni — 22.15 Posni, na vse okuse vodi dirigent Segurini — 22.45 Poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarni: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20 in mr. Marjančič, II. Sv. Petra cesta 78.

POIZVEDOVANJA. Zgubila se je osebna izkaznica na ime Gmajnar Stanko, Jenkova 13. Poštenega najditelja prosimo, da jo vrne na omenjeni naslov.

Iz Novega mesta

Še je čas ta teden, da se naročite na »Slovenec« koledar v tukajšnji slovenski podružnici. Naročniki »Domoljubca«, »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Bogoljuba« in »Slov.« knjižnice dobe koledar za ugodno ceno 20 lir. Naročniki iz bližnje in daljne novomeške okolice tudi lahko naroče v naši podružnici. Pohitite dokler je še čas — ne bo vam žal.

S Spodnjega štajerskega

V mariborski bolnišnici je umrla Pavla Borovka, žena mestnega višjega vrtnarja. V visoki starosti 85 let je v Mariboru umrla stavbinski predelavec v pokopu Frane Nikolič. Dalje sta v Mariboru umrli 64 letna žena železničarja Marija Prelog in Erika Klaneček.

Padec z lokomotive, 42 letni kurjač Frane Kotlik z Dunaja je v Mariboru padel s svoje lokomotive in se hudo poškodoval po glavi. Prepehljal so ga v mariborsko bolnišnico.

Razni ponesrečeni. 51 letnemu delavcu Rafaelu Videnšku iz Radvanja pri Mariboru je traverja padla na roko in mu zmečkala štiri prste. 75 letna upokojenka Evgenija Birk iz Maribora je tako nesrečno padla, da si je zlomila levo roko. Pri delu se je ponesrečil 23 letni delavec Jožef Vipotnik iz Konjice Raztrgalo mu je levo roko.

Smrtna nesreča pri podiranju dreva. 65 letni gozdni delavec Eszterhazyjeve gozdne uprave Leopold Nahovič je podiral drevo. Pri tem pa je drevo padlo nanj in ga tako hudo poškodovalo, da je takoj po prevozu v bolnišnico izdihnil.

A. Fogazzaro: 42

Palača ob jezeru

Tedaj je prenehal smeh in se je začelo opravljanje. Vsa družba je šepetala. Ivanka si šepetanje ni bilo všeč. Katj pa je trdila, da ni nič slabega, če je kdo izmed njenih prisluškovati pri vratih, prebiral pisma gospodarjev ter urejeval po njihovih žepih in predalnih. Ali gospodarji ne hodijo v gledališče? Tudi služinčad si lahko privošči zabavo doma, ko pa ta prav nič ne stane. Če jim nihče ne nudi zabave, si jo pač sami najdejo in vzamejo. To ni nikaka tatvina. Oči in ušes se nič ne prime. Če kdo vtakne roko v gospodarjev predal, nikakor nima namena, da bi kradel.

Veseloigra, ki jo je uživala služinčad, je imela naslov: »Njegova Ekscelenca Nepo in njegovi načrti za zakon«. Družba je prav kmalu izvolila naslov veseloigre, ki se je šele začela. Prvo dejanje je bilo mogoče uganiti samo po pogledih, kretnjah, popolnoma vsakdanjih besedah in po skrivnih razgovorih, ko so udeleženci mislili, da so popolnoma sami. Katj je na dolgo in široko o tem pripovedovala Fani, medtem ko je ta na vse pretege hvalila lepoto in eleganco njegove Ekscelence grofa Nepa. Katj ji je dopovedovala, da božja Previdnost pripravlja Marini s pomočjo njenih gospodarjev pravo srečo. Pripovedovala je o velikanskem bogastvu svojih gospodarjev, o obeh palačah v Benetkah in o veli-

kanskih kaščah, kjer bi se lahko nasitile vse miši in vsi berači v Benetkah. Fani je željno poslušala in pripovedovala o vsem svojim tovarišem s takim navdušenjem, kakor da bi vse to bogastvo imela podedovati ona sama. Ti pa so zmigovali z rameni, češ, kaj nas pa to briga. Vpraševali so jo, če misli, da bo postala knežinja. Ona pa se je namrdnila in izjavila, da je že to mnogo, da ji ne bo treba plesati v tej zapušeni luknji, ki jo je hudič dal zgraditi za svoje otroke. Oporekali so ji, da poroka še nikakor ni gotova stvar. Opravljanje in klepetanje se je nadaljevalo v tem smislu.

Katj je tudi imela tajne razgovore s Fani, ki je trdila, da ji markiza vse zaupa. Prebrisana starica je izvela iz nje vse podrobnosti o Marini in jih potem nesla svoji gospodarici. Med drugim ji je tudi zaupala, da Marina ni mogla videti onega znamenitega Silla, da pa se zdi, da je do ušes zaljubljena v grofa Nepa. Grofica pa je sama znala opazovati in, se je v teh stvareh dobro spoznala. Ko je torej slišala to zaupno sporočilo, je pogledala služabnico in ji čez hip dejala:

»Si stara, kajne?«
»Bog se usmilil, blagorodje!«
»Jaz tudi, veš!«

V.

Nekega jutra sta grofica Foska in grof Cezar bila sama pri zajtrku. Vsi ostali so odšli gledat kraj, kjer bo stala bodoča papirnica. Pridru-

žili so se jim tudi inženir Ferrieri, Finotti in Vezza, ki so se vrnili semkaj, prvi po opravih, druga dva pa, da bi si ogledala neko še malo znano votlino. Dogovorili so se, da si jo bodo šli ogledat naslednjega dne vsj skupaj.

Grofica Foska je bila videti bolj vesela kot po navadi. Imela je lasuljo po strani in je od časa do časa pogledovala bratrance z nekako resnostjo, ki ni bila nikakor v skladu z njenim klepetanjem. Govorila je o vsemogočih stvareh, brez vsake zveze. Grof ji je odgovarjal le s par besedami. Ob vsakem njegovem odgovoru je grofica začela govoriti o drugi stvari, a vedno brez uspeha. Ni pa bilo videti, da bi zaradi tega bila nevoljna. Ravno nasprotno. Postajala je vedno bolj ljubezniva, tako da jo je grof začuden pogledal, kakor da bi hotel reči: Kaj naj to pomeni? Čez nekaj časa jo je zopet pogledal in njegov pogled je govoril: Zdaj vem, kaj hočeš. Potem je ni pogledal več.

Grofica je za nekaj časa umolknila, se udobno zleknila v naslanjač in se nervozno pahljala, tako da so trakovje čepice frfotali okrog njenega smehljajočega se obraza.

»Kaka škoda, Cezar!«
»Hm!«
»Kaka škoda, da nisva več mlada.«
»Brez dvoma.«

Tudi midva bi se šla zabavat z ostalimi, namesto da se gledava tu kakor dva stara in na pol gnila štor.«

Grof se ni mogel premagati, da bi ne nagrbnel čela.

»Kaj si neki domišljate? Če sem jaz nekoliko uvela, mislite, da je vaša zunanost še vedno mladostna?«

Pri teh besedah si je nalila kozarec.

»Zakaj me gledate tako grdo? Mislite, da bom razlila? Roke se mi še ne tresejo. Kaj sva že govorila? Skoraj sem izgubila glavo, ko ste me tako grdo pogledali. Kako vroče je tu. Mnogo boljše bi bilo, da sem šla z ostalimi, kakor pa, da se tu dolgočasim z vami. Brez dvoma se dobro zabavajo. Kaj se vam zdi, dragec?«

»Ne vem.«
»Ne veste? Jaz pa dobro vem.«
»So vam všeč breskve?«

»Ne. Prav nič niso okusne. Kaj pa imajo tu opraviti breskve? Kaj sva vendar govorila?«

»Jaz? Nič.«

»Nič je dober za oči, a škoduje ustom. Govorite vendar! Ze zelo uro moram sama govoriti. Kar smilite se mi. Saj se boste razleteli. Zinite vendar katero! Zakaj nečete, da bi se otroci zabavali?«

»Poslušajte,« je smehljaje se dejal grof; »celo uro se že zabavam, vi pa ste pomilovanja vredni. Hoteli bi priti preko vode, a ne najdete mostu, čeprav hodite neprestano gor in dol ob bregu. Ne preostane vam drugega, kakor da skočite, draga sestrice. Kar skočite; nič hudega se vam ne bo zgodilo.«

SPORT

Iz zbora nogometnih sodnikov. Zbor nogometnih sodnikov organizira za nedeljo, 29. novembra, izlet v Trieste z ogledom nogometne tekme Triestina—Livorno. Vsi gg. sodniki, ki bi se izleta udeležili, naj se javijo čimprej pri tajniku ter plačajo znesek 63 lir (voznina). Odhod iz Ljubljane zj. ob 7.45, prihod v Ljubljano zvečer.

Vrstni red klubov, ki ga vidimo na razpredelnici, nas ne sme varati. Se je daleč do konca, prispeli smo že do polovice prvega dela državnega nogometnega prvenstva. Torino se je povzpelo za 2 točki naprej in je že za petami vodilnemu Livornu. Roma je na petem mestu, ima pa še v dobrem srečanju z Ligurijo in najbrž tudi obe točki. Še bo prerivanja in odrivanja, preden bo vrstni red moštve odgovarjal njihovi letošnji sposobnosti. Po sedmem kolu je v diviziji A položaj takle:

Livorno	7	6	1	0	16	7	13
Torino	7	5	0	2	19	6	10
Genova	7	4	1	2	22	13	9
Fiorentina	7	4	1	2	16	13	9
Roma	6	3	2	1	6	7	8
Ambrosiana	7	3	2	2	5	5	8
Bari	7	3	2	2	7	9	8
Lazio	7	3	1	3	18	17	7
Juventus	7	2	2	3	15	15	6
Milano	7	1	4	2	7	8	6
Bologna	7	2	1	4	9	8	5
Triestina	7	0	5	2	4	7	5
Vicenza	7	2	1	4	8	15	5
Venezia	7	1	2	4	6	12	4
Atalanta	7	2	0	5	7	13	4
Liguria	6	1	1	4	4	14	3

Glede najuspešnejših strelcev, o katerih vodi seveda točno statistiko, je zanimivo omeniti: Piola (Lazio — Rima) na prvem mestu z desetimi

goli; drugi je Piana (Livorno), kateremu je doslej uspelo 7 zadetkov v mrežo.

Prihodnjo nedeljo bodo igrali po temle sporedu: Venezia: Triestina (v Benetkah), Torino: Milano (v Torinu), Liguria: Vicenza (v Genovi), Atalanta: Fiorentina (v Bergamu), Lazio: Roma (v Rimu), Bologna: Genova (v Bologni), Bari: Juventus (v Bariju) in Ambrosiana: Livorno (v Milanu).

Rapid-Maribor jesenski nogometni prvak Spodnje Stajerske. V nedeljo so igrali na igrišču Rapida poslednjo tekmo za jesensko prvenstvo. Mariborsko moštvo je odpravilo SK Gradec s 7:1 (4:0). Tako je postal Rapid prvak Spodnje Stajerske, njemu pa sledijo Rosenthal, železničarji iz Maribora, SK Gradec, Celje, poštarski SK Gradec in Leibnitz.

Nova tovarna sladkorja na Hrvaškem

Od sedmih tovarn za sladkor v bivši Jugoslaviji je bila ena sama na hrvaškem ozemlju. Ta ne prideluje letno več kakor 200 tisoč stotov, dočim Hrvaška rabi za svoje potrebe okrog 500 tisoč stotov. Zato se je Hrvaška vlada odločila zgraditi novo tovarno za sladkor, ki bo pridelovala najmanj 300 tisoč stotov. Na ta način bodo lahko krili vso domačo potrebo sladkorja. Glavnica te tovarne se je pred kratkim zvišala na 100 milijonov kun. Potrebne naprave za tovarno bodo izdelali v Češkem protektoratu ter na Slovaškem.

Ribja moka kot nadomestek za čokolado

Iz norveške prestolnice poročajo, da se je kužničarju Riggi Deimbollu posrečilo najti nadomestek za čokolado. Za to je uporabljal prav fino in dobro posušeno ribjo moko, neko masčobo, nekaj zmletih zelenjav in dišav. Imenoval jo je — »ribjo čokolado« ter jo spravil v prodajo zavito v Norveškem nadomestila pravo čokolado, ki je zelo običajni čokoladni ovojni papir. Sodiijo, da bo na primanjkuje, ribje moke pa je v vsej deželi dovolj.

Največje kemične tvornice na svetu

Malo jih je, ki bi vedeli, da so največje kemične tvornice na svetu — gozdovi. Znano je, da izhlapevajo ogromne mere ogljenčeve kisline. — Vsak kvadratni meter listnega površja izdihava na uro en gram take kisline. Letno izhlapevanje enega gozdnega hektarja znaša torej okrog 10.000 kg.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Delavniki: 15-30, 17-30, Sloga od 14 dalje, nedelje in prazniki: 10, 13-30, 15-30, 17-30

Teška odločitev veseljaškega vdovca za nov zakon

Glas vesti

V glavnih vlogah: Renzo Ricci, Luisella Beghi, Mariella Lotti in drugi

KINO UNION - TEL. 22-21

Film poln dramatičnih motivov je

Pot vrnitve

V glavnih vlogah: zopet Gynla Csartos poznani iz filma »Jetaica«, Klari Tolmay in Maria Mezey

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Delo najvišje kvalitete! Pariško podzemlje 18. stoletja! Boj strasti in kreposti!

Dve siroti

Alida Valli, Maria Denis, Roberte Villa

KINO MATICA - TEL. 22-41

Film o drznih dejanjih pogumnih viteзов

Knez Marko

Carlo Ninchi - Mariella Lotti - Roberto Villa

Zabavna glasbena komedija po istoimenski operi

Boccaccio

KINO KODELJEVO TEL. 41-64

Predstave: delavniki ob 17, nedelja ob 14 in 16,30.

Edgar Wallace: 7

Skrivnost skrivljene sveče

Roman.

»Torej, T. Ks., je rekel, kaj ste zvedeli o prijatelju Karu?«

Obrnil se je od Ta. Ksa. k ponižanemu nadzorniku.

»Prav malo,« je odgovoril T. Ks. »Vso zadevo sem prepuštil Mansusu.«

»In niste nič našli, eh?« je zamrmral načelnik.

»Izsledil je vse, kar je bilo mogoče,« je nadaljeval T. Ks. »Čudežev ne moremo delati v tem uradu, sir George; v petih minutah se ne dajo razmotati kake zadeve.«

Sir George Haley je zagodrnjal.

»Mansus je napravil, kar je mogel,« je nadaljeval pristav mirno, »a je skoraj bedasto govoriti o tem, ko niti ne veste, kaj hočete.«

Sir George se je spustil z vso težo v naslanjač in iztegnil svoje dolge suhe noge.

»Kar hočem, je to,« je rekel, gledajoč v strop, »ko je sklenil roke, da dobiti kake podatke o nekem Remingtonu Karu, bogatem Grku, ki si je kupil neko hišo v Cadogan Squaru, ki ne zavzema v londonski družbi nikakega posebnega položaja in nima zato nikakega povišja, da bi prihajal sem. ko se je javno pritoževal nad našim podnebjem. ki ima v nekem goratem balkanskem kotu sijajno posestvo, ki je sijajen jezdec, ki zna čudovito streljati in je še dober zrakoplovec.«

T. Ks. je namignil Mansusu in nadzornik se je s hvaležnim pogledom poslovil.

»Zdaj, ko je Mansus odšel,« je rekel T. Ks., »sedel na rob pisalne mize in preudarno izbral cigareto iz toka, ki ga je bil vzel iz žepa, mi razložite povod tega nenadnega zanimanja za posvetne mogotce.«

Sir George se je čemerno nasmehnil.

»Moje zanimanje je zanimanje mojega urada,« je odvrnil. »Izvedeti hočem namreč čim več o življenju Remingtona Kara, ki je vložil kaj nenavadno prošnjo. Ima pač za to svoj poseben razlog. Boji se za svoje življenje in bi rad vedel, če bi mogel dobiti direktno in posebno telefonsko zvezo med svojo hišo in Centralnim uradom. Odgovorili smo mu, da lahko vedno dobi zvezo z najbližjo policijsko postajo, a mu to ne zadošča. Nakopal si je sovražstvo nekih gospodov v svoji domovini in je pripravljen, da pridejo prej ali slej sem in ga spravijo s sveta.«

T. Ks. je pritrjujoče pokimal.

»Vse to mi je že znano,« je potrpežljivo rekel, »in če bi želeli pregledati nekoliko tajne akte, sir George, vas o tem lahko prepričam.«

»Ni nič takega, da bi me presenetilo,« je zagodel starec se je dvignil, »a spominjam se na služaj macedonskega spopada v južnem Londonu in ne maram, da bi se kaj podobnega ponovilo. Če hočete opraviti svoje krvne osvete, naj jih izvršijo izven mestnega območja.«

»Na vsak način,« je rekel T. Ks., »pustite jih, naj delajo, kar hočejo. Osebnost mi ni prav nič mar, kod hodijo. A če je to vse, kar ste zvedeli, vam jaz lahko povem še najnoveše. Kara je zelo preuredil svo hišo, ki jo je kupil na Cadogan Squaru. Soba, v kateri živi, je prava železna blagajna.«

Sir George je privzdignil obrvi.

»Blagajna?« je ponovil.

»Blagajna,« je potrdil T. Ks. »Stene so zavarovane pred tatovi, tla in strop so iz ojačenega betona, vrata pa imajo poleg navadne ključavnice še neko vrsto jeklenega zapaha, ki ga spusti, ko gre spat, in ga zjutraj sam odmakne. Okno je nedosegljivo, kakih stranskih vrat ni razen glavnih, tako da je soba zgrajena, kakor bi se hotel v njej braniti pred kakim napadom.«

Načelnika je začelo zanimati.

»Se kaj drugega?« je vprašal.

»Čakajte, da pomislim,« je nadaljeval T. Ks. in gledal v strop. »Dà, notranjost sobe je preprosto opremljena, v njej je velik kamin, lepa postelja, jeklena blagajna v steni, ki jo straža na nasprotni strani v bližini lahko vidi.«

»Kako veste vse to?« je vprašal načelnik.

»Ker sem bil sam po neki pretevezi v njegovi sobi,« je odgovoril T. Ks. mirno. »Posrečilo se mi je, da sem si pridobil pri Karovi hišni zaupanje, ki ga ni prikrivala, in bo zato, da ne pozabim, obrnil se je k pisalni mizi in zapisal kar na pivnik neko ime, »jutri odpuščen ter ji moramo najti kako službo.«

»Saj ni pri tem kaj...« je začel načelnik.

»Kaj nepoštenež?« mu je sagel T. Ks. v bese. »Prav nič takega. Hiša in možakar sta popolnoma v redu, razen onih posebnosti. Izjavil je, da namerava preživeti tri mesece leta v Angliji, devet mesecev pa v inozemstvu. Je zelo bogat, nima sorodnikov, a silno hlepi po oblasti.«

»Potemtakem pride lepega dne na vislice,« je pripomnil načelnik in vstal.

»Dvomim,« je menil pristav. »Taki, ki imajo denarja na kupe, se dajo redko obesiti. Obežajo se samo reveži.«

»Torej ste v nevarnosti vi, T. Ks.,« se je nasmehnil načelnik, »ker ste, kolikor vem, več ali manj v denarni zadregi.«

»Genialna krivica,« je menil T. Ks., »a ko govoriva o ljudeh, ki jim grozi polom, — danes sem videl Johna Lexmana. Ali ga poznate?«

Načelnik je priklimal.

<